

М.Х.Дулати атындағы Тараз мемлекеттік университеті

**Тамақ өнімдері мен өңдеу өндірістерінің технологиясы және
биотехнология кафедрасы**

5B070100 МАМАНДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ПӘННІҢ

АТАЛУЫ:

**ТАҒАМДЫҚ ҚОСПАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ АЛУ
БИОТЕХНОЛОГИЯСЫ**

№2 ДӘРІС ТАҚЫРЫБЫ:

**ТАҒАМДЫҚ ҚОСПАЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ
ЖҮКТЕЛУІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ СИПАТТАМАСЫ**

Аға оқытушы: Ергалиева Сауле Муратовна

Тараз 2015

ТАҒАМДЫҚ ҚОСПАЛАРДЫҢ ЖІКТЕЛУІ

р/н	Функционалдық жіктелуі	Технологиялық қызметі	Топтастырылуы
1	Қышқылдар	Т.ө. қышқыл-н және /н/се қышқыл дәм береді ↑	Қышқылтүзгіштер
2	Қышқылдылықты реттегіштер	Т.ө. қышқыл-н немесе сілтілігін өзгертеді (реттейді)	Қышқылдар, сілтілер, негіздемелер, буферлер, рН рет-р
3	Консерванттар	Өнімнің сақ.м.↑, микроорганизмдермен	Микробқа және саңырауқұлақтарға қарсы кқоспалар,

4	Анитотықтырғыштар	Өнімнің сақ.м. ↓ бұзылудың алдын алу мақсатында	Антитотықтырғыштар, антитотықтырғыш синергисттері, кешентүзгіштер
5	Консистенцияны тұрақтандырғыштар	Т.ө. екі н/се оданда көп заттардың біркелкі араласпасын ұстап тұрады	Байланыстырғыш нығыздағыштар, ылғал және су ұстап тұратын зат-р, көбік тұрақт-р
6	Эмульгаторлар	Т.ө.-де екі н/се оданда көп араласпайтын фазадардың	Эмульгаторлар, жұмсартқыштар, шашыратқыш қоспалар, беттік-

7	Эмульгирлеуші тұздар (балқытқыш тұздар)	Балқытылған сырларды өндіру кезінде майдың бөлінуінің алдын ала отырып, сырлардың ақуыздарымен өзара әсерлеседі	Балқытқыш – тұздар, кешентүзгіштер
8	Гельтүзгіштер (ұйматүзгіштер)	Гель түзе отырып т.ө. құрылымын қалыптастырады	Гельтүзгіштер, тексураторлар

9	Қоюландырғыштар	Тамақ өнімінің тұтқырлығын жоғарлатады	Қоюландырғыштар, текстураторлар
10	Толтырғыштар (су немесе ауадан өзге заттар)	Өнімнің энергетикалық құндылығына білінерліктей әсер етпей көлемін ұлғайтады	Толтырғыштар
11	Нығыздағыштар	Жемістер мен көкөністердің талшықтарын тығыз немесе жана етеді гель	Өсімдік талшықтарын нығыздағыштар

12	Ылғалұстап ұрғыш агенттер	Т.ө. кебуден қорғайды және ылғалды бойында ұстап тұрады, W ↓ атмосфералық ауаның әсер етуін бейтараптайды	Ылғалды ұстап тұратын қоспалар, сулағыш қоспалар
13	Әйнекейлегі штер	Т. ө. сыртқы бетіне енгізіле отырып, жылтыр түр береді немесе қорғаушы қабат түзелі	Қабықтүзгіштер, әйнекейлеуші (полирующие) заттар

14	Бояғыштар	Өнімге бояу береді күшейтеді н/се қайта қалпына келтіреді	Бояғыштар
15	Бояуын сақтап тұратын заттар	Өнім бояуын тұрақтандырады, сақтайды н/се күшейтеді	Бояуды тұрақтандырғыштар және фиксаторлар
16	Тәттілендіргіштер (табиғи қантты емес заттар)	Т.ө. және дайын тағамға тәтті дәм береді	Қанталмастырғыштар, қарқынды тәттілендіргіштер

17	Жабысуды және түйіршіктенуді болдырмайтын заттар	Т.ө. бөлшектерінің тенденциясын төмендетеді	Қатаюды болдырмайтын қоспалар; жабысуды төмендететін заттар; кептіргіш қоспалар; себінділер; бөлгіш заттар. Бұл қоспа класының органикалық қоспаларына майлы қышқыл тұздары (Е 470) және полидиметилселикон (Е 900)
18	Көбіксөндірі	Көбіктің	Көбіксөндіргіштер

19	Көбіктүзгіштер	Сұйық және қатты т.ө. газтәріздес фазалы біркелкі диффузиясы үшін жағдай жасайды	Бұлғағыш қоспалар, аэрирлеуші қоспалар
20	Дәмі мен хош иісін күшейткіштер	Т.ө. табиғи дәмін және/немесе иісін күшейтеді	Дәмін күшейткіштер және модификаторлар

21	Ұндыөңдеу ге арналған заттар	Нанның сапасын немесе ұнның түсін жақсартады	Ағартқыш қоспалар, ұн түсін жақсартқыштар
22	Қопсытқы штар (заттар н/се бірнеше заттардың жиынтығы)	Газ түзеді, солай қамыр $V \uparrow$	Қопсытқыштарашытқ ылардың тіршілігін қамтамасыз ететін заттар
23	Пропеллен ттер (ауадан өзге газдар)	Контейнерден өнімді ығыстырып шығарады	

**НАЗАР ҚОЙЫП
ТЫҢДАҒАНДАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!**